

Professor Thore Johnsen ved NHH mener det nye regelverket for pensjonsselskaper er svært strengt. Foto: Fartein Rudjord

Advarer mot kapitalkrav

De nye kapitalreglene Finanstilsynet foreslår for pensjonskassene er så strenge at de skal motstå en 40.000-årsbølge i økonomien, ifølge NHH-professor Thore Johnsen.

Anita Hoemsnes

Publisert: 09.09.2016 – 21:45 Oppdatert: 11.09.2016 – 17:25

Pensjonskasser

Telenor, Statoil, Hydro, og mange kommuner og statlige foretak har egne pensjonskasser. Tilsammen forvaltes rundt 300 milliarder kroner i 87 kasser.

En bølge av strengere kapitalkrav for pensjonsselskaper er blitt vedtatt i EU-systemet etter finanskrisen. Målet er godt: folks pensjoner skal ikke kunne gå tapt. Men professor Thore Johnsen ved Norges

Pensjonskasser kan etableres av private foretak, kommuner, fylkeskommuner eller andre institusjoner som ønsker å ha tjenstepensjonsordning for sine arbeidstagere.

Pensjonskassen kan tilby både ytelses- og innskuddspensjonsordning, fripolis (oppsatte rettigheter) og gruppelivsforsikringer.

Pensjonskassene er under tilsyn av Finanstilsynet.

Handelshøyskole (NHH) mener kravene er svært strenge.

- Utgangspunktet er et regelverk for stresstesting av pensjonsselskaper som sier at du skal kunne dekke tap som er så ille at det bare er en halv prosent sannsynlig at det skjer. Det er 200-årsbølgen, og det var den som rammet oss i 2008. Men så sier regelverket at du også skal kunne tåle en ny 200-årsbølge, rett etter den forrige. Det vil si at selskapet skal sikre forpliktelsene sine

for å ta høyde for at det kommer en 40.000-årsbølge, sier Johnsen.

«Må skje et mirakel»

Det var på et seminar i regi av Pensjonskasseforeningen fredag at Johnsen ga et bilde av hvor krevende det nye regelverket for pensjonsselskaper er. De norske liv-selskapene har allerede måttet tilpasse seg det nye regelverket,

Selv om de fleste selskapene har klart det fint, er Silver Pensjonsforsikrings situasjon et eksempel på at det ikke er enkelt å skaffe nok kapital til å sikre de fremtidige pensjonsforpliktelsene for kundene. Silver har frist ut året til å finne en løsning som unngår å sende selskapet under offentlig administrasjon med påfølgende mulig pensjonstap for kundene.

Hovedproblemet med regelverket er at man må sørge for en årlig avkastning på pensjonsmidlene, selv om de ikke skal betales ut før om mange år. For å sikre den årlige avkastningen, må pensjonsselskapene redusere sin aksjeandel kraftig, fordi risikoen ved å investere i aksjer er for høy ved kort horisont. Når rentenivået i markedet samtidig er historisk lavt, er det vanskelig å få avkastning på kapitalen.

- Hvis det nåværende rentenivået vedvarer, er det dødt i vannet. For fripolisene som ligger i pensjonsselskapene er aksjeandelen tatt ned til fem prosent. Samtidig som de må levere garantert rente på tre prosent årlig. Det er utenkelig at de klarer det uten at det skjer et mirakel dersom ikke rentenivået kommer opp. Pensjonskassene har i dag en aksjeandel på 30 prosent, så for dem er det ikke så stort problem å oppfylle forpliktelsene sine, sier Johnsen.

Alle taper

Daglig leder Espen Kløw i Pensjonskasseforeningen sier det er veldig lite sannsynlig at pensjonskassene kan fortsette å opprettholde en så høy aksjeandel dersom de foreslåtte kapitalkravene innføres. Kløw har derfor engasjert blant andre Thore Johnsen og Fafo-forsker Jon Hippe for å lage en rapport som viser konsekvensene av innføringen av regelverket på bedriftene, de ansatte, norske kommuner og det norske aksjemarkedet. Deler av rapporten ble presentert fredag.

- Bedriftene vil få langt høyere pensjonsregninger, de ansatte vil få lavere pensjon, norske kommuner må bruke mer av sine budsjetter, og de 180 milliardene norske pensjonskasser har i norsk næringsliv vil reduseres kraftig. Noe som vil trekke verdifull langsiktig kapital ut av bedriftene, sier Kløw.

Ifølge Kløw vil kravet medføre at rundt 150.000 personer i private pensjonskasser får betydelig lavere pensjon. Han er svært kritisk til at Finansdepartementet ikke har utredet konsekvensene av innføringen av regelverket, slik som Pensjonskasseforeningen selv har gjort.

Statssekretær Tore Vamraak i Finansdepartementet har tidligere sagt til DN at strenge regler er viktig for å trygge pensjonene.

- Livsforsikringsselskapene og pensjonskassene opererer på det samme marked, og både av konkurransemessige årsaker og for å trygge pensjonene er det viktig med likest mulige soliditetsregler. Dette har også vært fast politikk i Norge i lang tid. Det er viktig at dette videreføres når vi nå går over til det nye Solvens II-regelverket for livsforsikringsselskapene, sa han.